

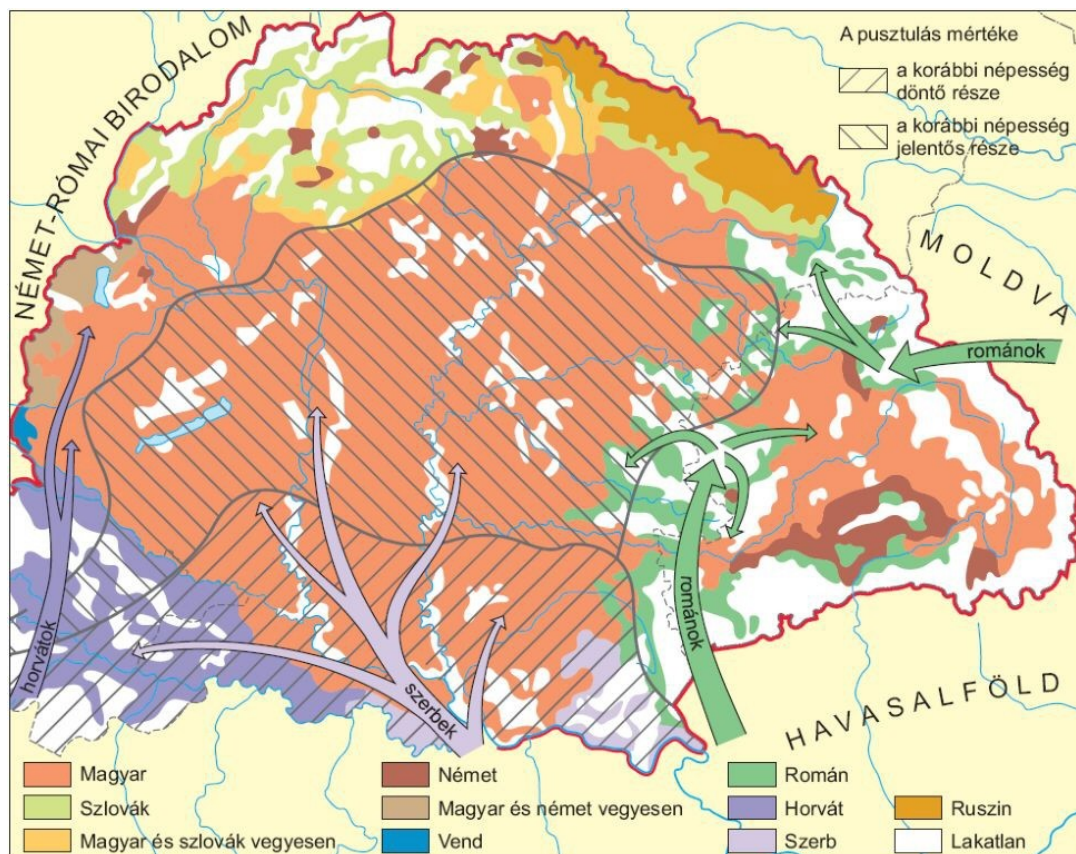
Népesség, település, életmód

Demográfiai változások Magyarországon a XVIII. században

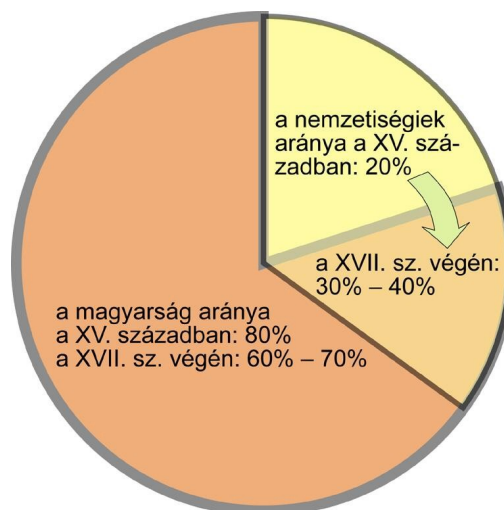
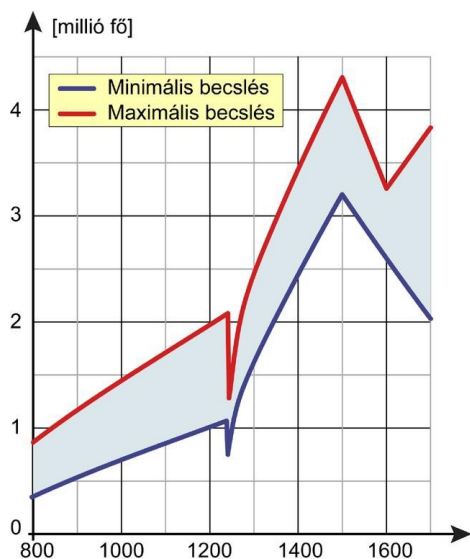
Mutassa be és elemezze ismeretei és a források segítségével a magyarországi népesedési viszonyokat és ezek hatásait Magyarország etnikai összetételére! Használja a Történelem Atlaszt!

Válaszában térjen ki az alábbi szempontokra:

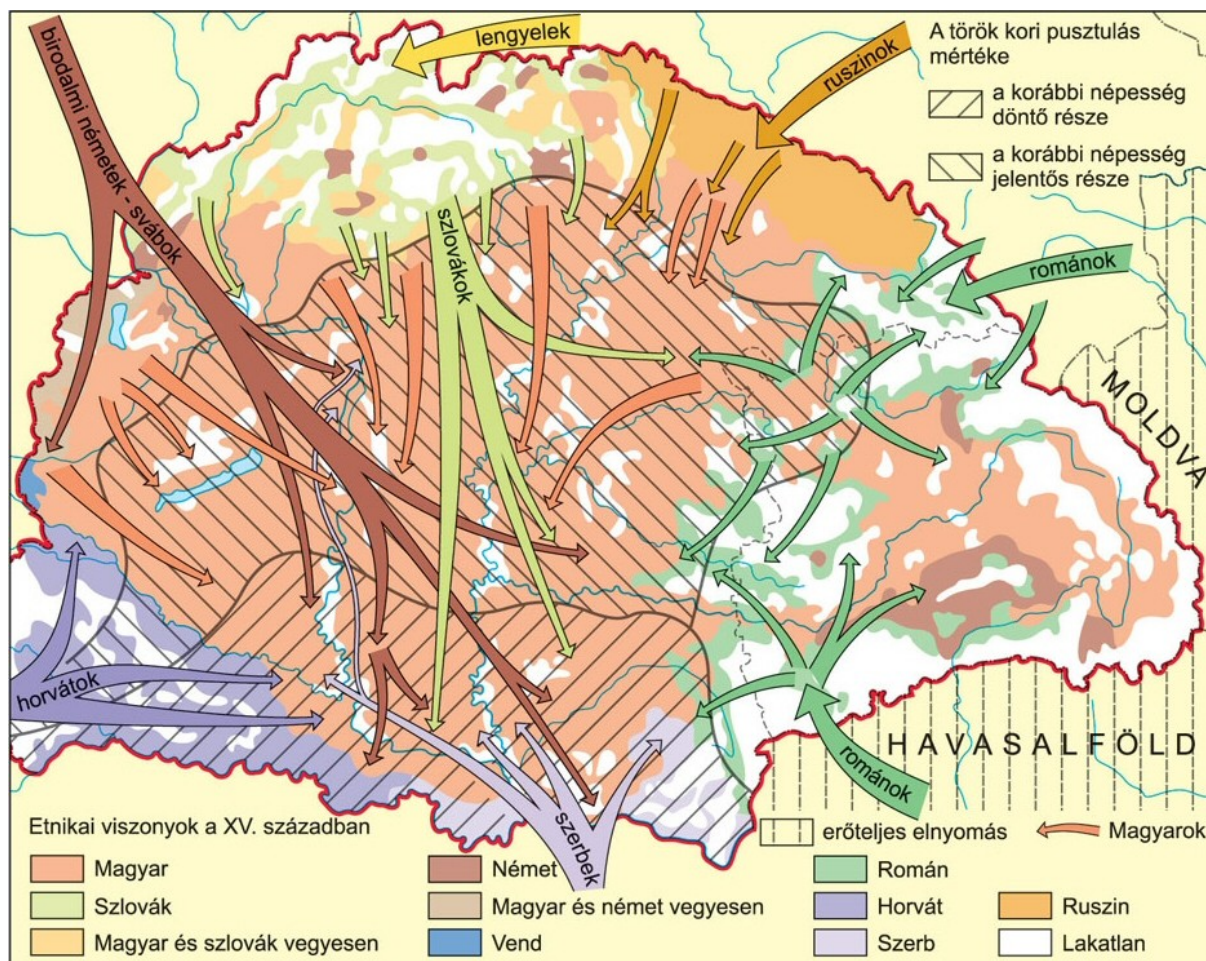
- a török kor népesedési és etnikai mérlegének megvonása;
- a XVIII. századi népesedési folyamatok bemutatása és elemzése;
- a XVIII. század végi etnikai viszonyok bemutatása és elemzése.

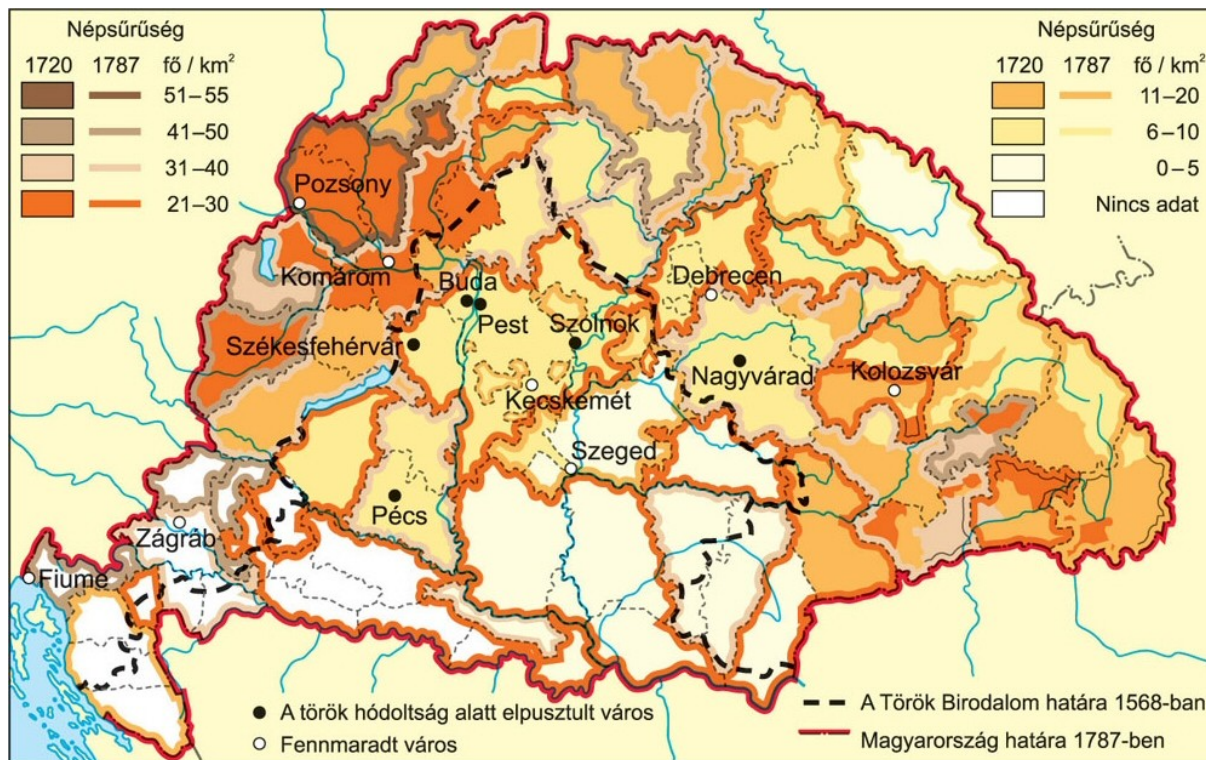
A XVI-XVII. századi népessémozgások

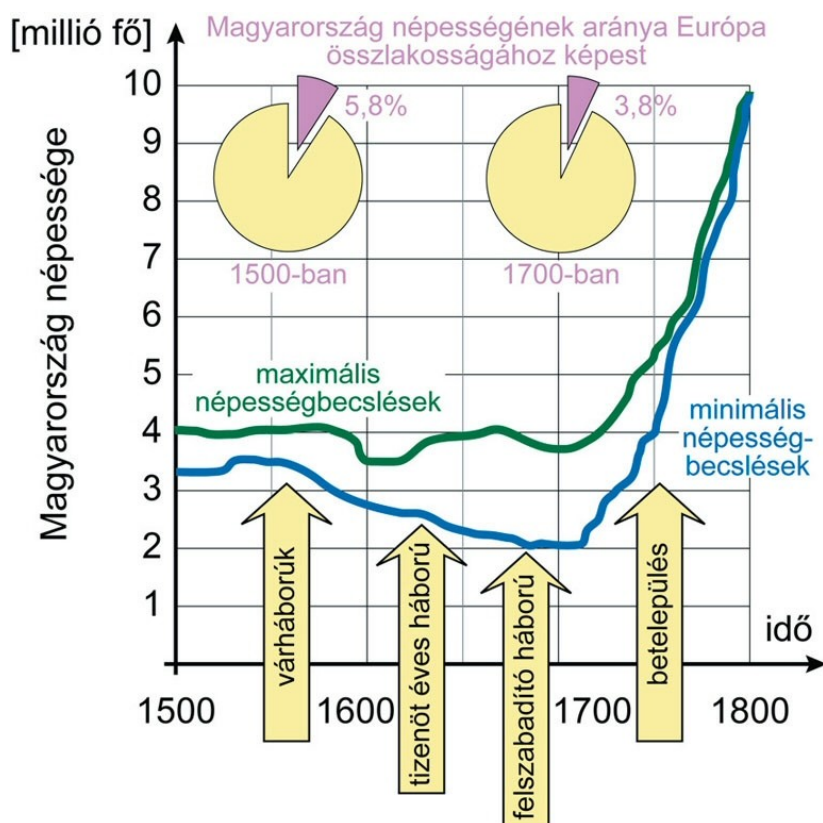
Magyarország népességének és etnikai viszonyainak változásai

XVIII. századi népességmozgások Magyarországon

Magyarország népsűrűségének változása a XVIII. században

„Magas Udvari Haditanács, jóakarátú, kegyes és nagyrabecsült Uraim!

A magas Udvari Haditanács kétségtelenül eléggé ismeri, hogy Magyarország felső részeit isten ostorai, a belső zavargások, a vészthozó járvány, a vizek igen káros áradása, a legyek és egerek csodálatos változásai és tömegei látogatták meg és sújtották, annyira, hogy lakosokban és mindenfajta barmokban hihetetlen mértékben súlyos veszteségeket szenvedtek és ezzel a közterhek és kötelezettségek vállalására elégtelenek lettek. A kedvező alkalom kínálkozásával nemcsak a magam java, de a közjó érdekében is szorgalmasan és minden erővel azon fáradozom, hogy svábokkal, akik a jelenlegi helyzetük következtében otthonukat elhagyni és betevő falatjukat más vidéken, különösen ebben az erősen elnéptelenedett hazában, keresni kénytelenek, az üres helységeket népessé tegyem, és így az említett lakossághiányt legalább részben kiegyenlítssem, egyúttal pedig a közterhek és kötelezettségek ellátásáról gondoskodjam és ami a legfőbb dolog, a katolikus vallás is inkább gyarapodhassék.

Mínt hogy azonban világosan látom, hogy e szándékom a magas Udvari Tanács támogatása, különös kegye és jóakarata nélkül sikeresen meg nem valósítható, ezért a magam és a többiek nevében alázatosan kérem, hogy... Magyarországon és más örökös tartományokban kinevezett helyi parancsnokok támogatásával minden további fizetségtől, a harmincadosok és vámszedők részéről jövő zaklatástól mentesen, szabadon és késleltetés nélkül utazzanak, továbbá letelepedési helyükön néhány évig a közterhek alól mentesüljenek, és az összeírás vagy az ezredek tisztjei által gyakorolt újoncozás alól békében maradjanak, és az említett módon a király és az ország javáról haszonnal gondoskodni méltóztassék.” (Károlyi Sándor *follyamodványa*, 1712)

Értékelési útmutató (9. tétel)

Szemponatok	Optimális megoldás	Pont
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése	A vizsgázó <ul style="list-style-type: none"> • megvonja a török kor népesedési és etnikai mérlegét; • bemutatja és elemzi a XVIII. századi népesedési folyamatokat; • bemutatja és elemzi a XVIII. század végi etnikai viszonyokat. 	12
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó <ul style="list-style-type: none"> • tisztában van a XVIII. századi népesedési folyamatok térbeli sajátosságaival (pl. egyes etnikumok településterülete, népmozgások irányai), és ezek következményeivel; • a problémát jól helyezi el az időben, tisztában van az előzményekkel és a nemzetközi háttér időrendjével. 	6
A szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó <ul style="list-style-type: none"> • előadásában használja a témához kapcsolódó általános fogalmakat (pl. migráció, bevándorlás, népszaporulat, népsűrűség, etnikum) • használja a téma szakkifejezéseit (pl. telepítés, adókedvezmények, munkaerő, kevert nemzetiségi helyzet, belső vándorlás); • feleletében a fogalmakat jelentésüknek megfelelően használja. 	6
Források használata és értékelése	A vizsgázó <ul style="list-style-type: none"> • rögzíti a török kori változások alapvető elemeit (pl. népesség számának csökkenése vagy stagnálása, bevándorlás, etnikai összetétel lassú változása); • rögzíti a XVIII. századi népmozgások irányait (pl. peremterületekről a belső területek felé, bevándorlás az Alföldre, Erdélybe); • rögzíti a népsűrűségi adatok jellemzőit (pl. török járta területek és a hegyvidékek alacsony népsűrűségűek 1720-ban, a század végére a török pusztítás nyomai kevésbé felismerhetőek); • rögzíti főúri telepítési politika vonásait (pl. munkaerő keresése, udvar érdekeltségének felkeltése). 	12
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, a történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása	A vizsgázó <ul style="list-style-type: none"> • elemzi a belső vándorlás és a betelepülések etnikai hatását (pl. a magyar települési határ összébb szorult, a nemzetiségi tömbök mellett jelentős vegyesen lakott területek jöttek létre – Délvidék); • elemzi a nemzetiségi összetétel változásának következményeit (pl. a korszakban még nem bontakozott ki a nemzeti elv, így a nemzetiségi mozgalmak sem); • elemzi a népességnövekedés gazdasági következményeit (pl. fellendülhet a mezőgazdaság, bővül a piac, megteremtődnek a XIX. századi fellendülés népesedési alapjai); • elemzi a telepítési politika okait (pl. állam – adóalap növelése, gazdaság fejlesztése, vallási szempontok – katolikus svábok, nemesség – munkaerő, birtokok jövedelmezősége); • önálló ismereteivel, következtetéseivel, megállapításaival kiegészíti feleletét. 	18
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó egész mondatokban, folyamatosan fejti ki gondolatait, és szabatosan fogalmaz. • A felelet szerkezete alkalmas a téma kifejtésére. • A gondolatmenet logikus. 	6
Összesen		60